

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Галко Д.О.

Науковий керівник: к.т.н., доц. Штефан Н.М.

Управління витратами є важливою частиною управління підприємством та може підвищити конкурентоспроможність підприємств та підвищити стійкість їх розвитку. Ефективність управління витратами вимірюється величиною прибутку (доходу), отриманого від реалізації продукції, виконання робіт чи надання послуг.

Управління витратами - це динамічний процес, що включає управлінські дії, метою яких є досягнення основної мети діяльності підприємства.

Мета будь-якого бізнесу – приносити прибуток і мати високу рентабельність, оскільки вона дозволяє оцінити з різних сторін наскільки ефективно бізнес справляється з функцією заробітку.

Рентабельність – якісний вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступінь використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). У найширшому, найзагальнішому розумінні рентабельність означає прибутковість або дохідність виробництва і реалізації всієї продукції чи окремих її видів; дохідність підприємств, організацій, установ загалом як суб'єктів господарської діяльності; прибутковість різних галузей економіки [1].

До основних завдань управління витратами підприємства відносяться:

- розробка стратегії управління витратами підприємства;
- визначення в складі організаційної структури управління підприємством центрів відповідальності, що забезпечують прийняття та реалізацію управлінських рішень щодо формування та регулювання витрат на різних рівнях;
- формування облікової політики для цілей управління витратами, прибутком та вартістю підприємства;
- доступність і достовірність інформації, яка дозволяє оцінювати витрати і обґрунтувати вибір найбільш раціонального рішення з альтернативних варіантів управлінських рішень;
- розробка способів та методів вимірювання, нормування та контролю витрат усіх видів ресурсів як на стадії формування витрат, так і на стадії розподілу;
- пошук резервів оптимізації (зниження) витрат на різних етапах виробничого процесу, у різних виробничих підрозділах та загалом по підприємству.

Для ефективної роботи підприємству потрібно визначити стратегії управління витратами, які забезпечать досягнення поставлених цілей та сприятимуть зміцненню конкурентоспроможності. Це такі основні стратегії:

1. виробнича;
2. фінансова;
3. управління персоналом;
4. маркетингова.

В основному формування витрат підприємства припадає на сукупність господарських операцій, що реалізуються в межах його основної (операційної) діяльності, спрямованих на забезпечення виробничого процесу зі створення продукту (послуг, робіт), просування продукту на ринок, його реалізації та наступного обслуговування у споживача такого продукту (гарантійний та постгарантійний сервіс). Формування витрат здійснюється згідно з розробленими напрямками виробничої та маркетингової стратегії управління витратами.

Серед інших напрямів формування витрат підприємства необхідно виділити такі:

- витрати, пов'язані з інвестиційною діяльністю підприємства, що визначаються як сума усіх витрат підприємства на реалізацію інвестицій в необоротні активи (зокрема, основні фонди, нематеріальні активи, прямі та портфельні фінансові вкладення);

- витрати, пов'язані з фінансовою діяльністю, що включають сукупність витрат підприємства на обслуговування залученого капіталу, у тому числі витрати на обслуговування яка позичкового, так і власного капіталу (наприклад, процентні платежі, грошові дивідендні виплати, витрати на оформлення -переоформлення фінансових угод, їх супроводження). Ці витрати формуються згідно з фінансовою стратегією підприємства.

Ефективне управління витратами дозволить виконати такі завдання:

- зменшення абсолютної величини витрат підприємства в цілому та за окремими видами (напрямами) його діяльності;

- зменшення у структурі витрат підприємства частки умовно-постійних витрат, а також частки непрямих витрат, що позитивно вплине на досягнення максимального прибутку підприємства;

- забезпечення стабільності розподілу витрат у часі, що дасть змогу забезпечити фінансову стійкість підприємства та попередити його неплатоспроможність.

- зменшення витрат на обслуговування капіталу (вартості капіталу) за умови збереження цільового рівня фінансового лівериджу та прийняттого рівня ліквідності активів підприємства та його платоспроможності.

Отже, система управління витратами відіграє ключову роль як в обґрунтуванні управлінських рішень під впливом зовнішнього економічного середовища, так і в налагодженні ефективного внутрішньогосподарського управління та створенні ефективного механізму планування, контролю і аналізу витрат. Перевагами ефективного управління витратами підприємства можуть виступати наявність своєчасної, достовірної та повної інформації про собівартість окремих видів продукції та щодо їх позиції на ринку порівняно з продукцією конкурентів; прийняття управлінських рішень з використанням лише релевантної інформації і вибір оптимального варіанту щодо витратної та цінової політики підприємства для максимізації прибутку підприємства і збільшення його ринкової вартості.

Перелік посилань

1. Бердар М.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М.М. Бердар – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.